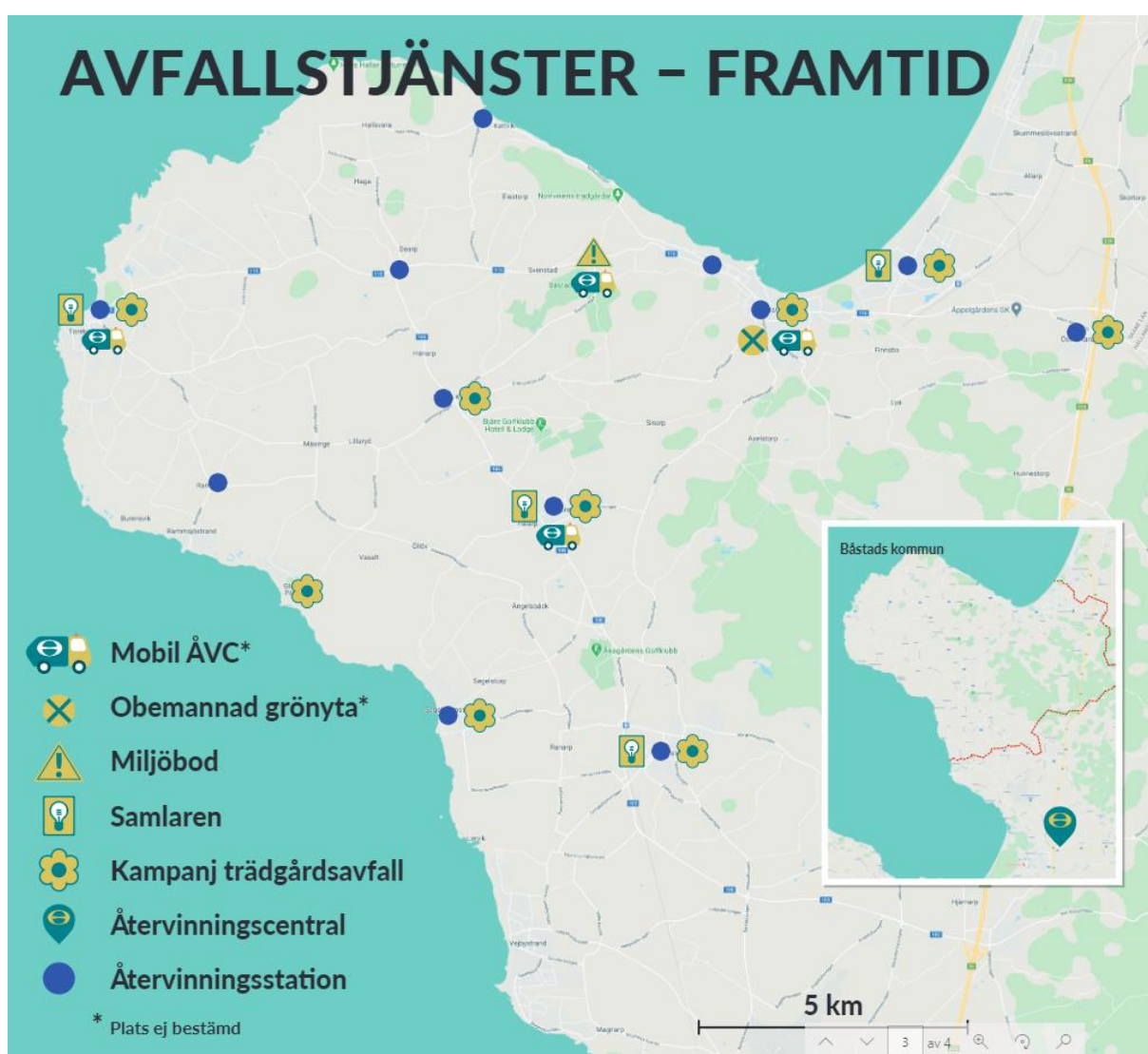

Rapport

Förstudie Nya återvinningstjänster Båstad – ett nytt service- och tjänsteutbud

Författare:

Angelika Blom, Lotta Lewis-Jonsson och Glenn Holmberg, NSR,
Carolina Holgersson Ivarsson och Andreas Jansson, Båstad kommun

Helsingborg & Båstad, november 2020

Innehållsförteckning

1	Mål och syfte med förstudien samt genomförande	4
1.1	Förutsättningar för förstudien	4
1.1.1	Cirkulär ekonomi i lokal kontext.....	4
2	Slutsatser och förslag på nya återvinningstjänster i Båstad.....	6
2.1	Tjänster att fortsätta med	6
2.1.1	Lokala tjänster	6
2.1.2	Fastighetsnära tjänster.....	8
2.2	Förslag på nya avfallstjänster med kvarstående frågeställningar	8
2.2.1	Obemannad grönyta.....	8
2.2.2	Mobil resurspunkt	9
2.2.3	Tidplan för införande av tjänsteförslag	10
2.2.4	Grova kostnadsuppskattningar för obemannad grönyta samt mobil resurspunkt.....	11
2.3	Utveckla ett småföretagarkoncept.....	11
3	Resultat och effekter – Vilka tjänster uppfyller förstudiens syfte?.....	12
3.1	Vilka resultat och effekter har de pågående fastighetsnära och lokala avfallstjänsterna gett? 12	
3.1.1	Trädgårdsavfall	12
3.1.2	Farligt avfall och elektronik	13
3.1.3	Förpackningsinsamling	14
3.1.4	Grovavfall	15
3.2	Förväntade resultat och effekter av föreslagna tjänster.....	16
4	Genomförda insatser och tester under förstudien	17
4.1	Ökad anslutning trädgårdskärl	17
4.2	Ökad anslutning fyrfackskärl	17
4.3	Trädgårdskampanj.....	17
4.4	Farligt avfallkampanj	17
4.5	Samlaren – insamlingsskåp för småelektronik	17
4.6	Miljöbod för farligt avfall och elektronikavfall	18
4.7	Beställning via app.....	18
4.8	Utveckling av e-tjänster.....	18
5	Inhämtande av kundperspektiv och behovsanalys	19
5.1	Sammanfattning av behov	19

5.2	Inhämtade kundperspektiv under förstudiens genomförande.....	19
5.2.1	Enkät till företagare.....	19
5.2.2	Workshop med referensgrupp	19
5.3	Inhämtade kundperspektiv <i>innan</i> förstudien startade	20
	Vad tyckte kunderna efter stängning av återvinningscentralen i Svenstad?.....	20
5.3.1	Enkät till kunder efter att återvinningscentralen i Båstads stängt.....	20
5.3.2	NKI enkät – 2019	20
6	Omvärldsbevakning.....	23
6.1	Alternativ till NSR återvinningscentraler – Permanentplats/stationär yta	23
6.1.1	Kvartersnära återvinningscentraler.....	23
6.1.2	Obemannad.....	23
6.2	Alternativ till NSR återvinningscentraler – Mobil.....	24
6.2.1	Mobil återvinningscentral	24
6.3	Fastighetsnära lösningar	25
6.3.1	Storsäckar t ex big bag.....	25
6.4	Vad hushållen kan göra själva	25
6.5	Lokala lösningar i Båstads kommun	25
6.5.1	Loppisar och second-hand aktörer.....	25
7	Varför har en förstudie genomförts?	27
7.1	Svenstads stängning	27
7.1.1	Statistik 2018, Svenstad.....	27
7.2	Solidarisk finansiering av Återvinningscentraler	28
7.3	Vem ansvarar för vad?	28
7.3.1	Kommunens ansvar	28
7.3.2	NSR:s ansvar	29
	Bilaga 1: Solidarisk finansiering av återvinningscentraler.....	30
	Förtydligande av den solidariska finansieringsmodellen 2018	30
	Bilaga 2 – Grov tidsplan.....	32

1 Mål och syfte med förstudien samt genomförande

Syftet med förstudien har varit att grundligt undersöka vilket som är det bästa sättet att samla in grovavfall, trädgårdsavfall och farligt avfall för att på så sätt hitta det optimala sättet ur kund- och miljösynpunkt. Fokus är att erbjuda service så nära bostaden som möjligt.

Uppdraget har varit att ta reda på hur vi kan:

- öka servicen för kunderna
- öka tillgängligheten
- minska transporter för invånarna
- öka sorteringen och möjligheterna till återbruk

Förstudien ska leda och bidra till följande effekter

- Nyttjande av grovavfallshämtning ska öka
- Nöjdheten med servicen att få grovavfall hämtat vid fastigheten ska öka
- Anslutningsgraden till fyrfackskärl och trädgårdskärl ska öka
- Nöjdheten med tillgängligheten för att lämna elektronikavfall och farligt avfall ska öka
- Andel återbruk ska öka från grovavfall i Båstad kommun, mindre av grovavfallet ska gå till förbränning

Målet med förstudien är att för politiken i Båstads kommun presentera hur framtidens hållbara återvinningstjänster skulle kunna se ut i Båstad.

Under projektiden tas en rapport fram och några tester genomförs av nya digitala lösningar. Efter projektidens slut kommer NSR fatta beslut om vilka tjänster som ska kunna erbjudas Båstads kommun.

Eftersom detta är en förstudie förväntas de stora effekterna komma först efter genomförande av de insatser som förstudien föreslår.

Mer bakgrundsinformation till förstudien finns att läsa i kapitel 7.

1.1 Förutsättningar för förstudien

I Båstads kommun har det under decennier pågått diskussioner kring placering av en återvinningscentral i kommunen. En av svårigheterna har varit att hitta en lämplig plats som samtidigt har ett tillräckligt stort besöksunderlag för att kunna fungera kostnadseffektivt i enlighet med den solidariska finansieringsmodellen¹ som NSR:s ägare beslutat. Med anledning av detta har förstudien fokuserat på vad behovet är och hur man kan lösa detta.

1.1.1 Cirkulär ekonomi i lokal kontext

Det cirkulära perspektivet i utvecklingen av framtidens återvinningstjänster har funnits med i förstudien och en del lokala utmaningar och möjligheter har undersökts. Cirkulär ekonomi är verktyg och modeller som minskar samhällets resursanvändning och den miljöpåverkan som följer därav och där nya affärsmöjligheter kan utvecklas. De bygger på cirkulära kretslopp snarare än linjära som varit dominerande. Avfall blir till resurser och får värde snarare än att vara något värdelöst och belastande. Vad av det 'avfall' som uppstår lokalt kan användas av någon annan? Ett exempel är allt som kan återbrukas och gå in i lokala loppisverksamheter direkt

---

¹ Se bilaga 1.

istället för att lämna kommunen. Här kan det finnas möjligheter att utveckla ett samarbete/strukturer som blir win win för många, både ur ekonomiska och miljömässiga perspektiv.

2 Slutsatser och förslag på nya återvinningstjänster i Båstad

I detta kapitel presenteras kortfattat förstudiens förslag på vilka tjänster för grovavfall, trädgårdsavfall och farligt avfall som bör finnas i Båstad för att öka servicen och tillgängligheten för kunderna, minska transporter för invånarna samt öka sorteringen och möjligheterna till återbruk. Fokus på förslagen har varit att utöka de fastighetsnära tjänsterna och den lokala servicen.

Vissa förslag till nya tjänster har testats under tiden för förstudien och anses kunna bli en ordinarie del av serviceutbudet medan vissa förslag har kvarstående frågeställningar. Under förstudien har det framkommit önskemål kring en lösning för det skrymmande avfallet som trädgårdsavfall, bygg- och rivningsavfall och grovavfall. Detta är avfallsflöden som vi till stor del kan lösa med fastighetsnära hämtning kompletterat med återvinningscentralen i Ängelholms kommun.

Men önskemål finns kvar för en fortsatt lokal lösning för trädgårdsavfall och rent trä. Det förslag som därmed känns mest aktuella och lämpliga är en eller flera obemannade grönytor och en mobil resurspunkt (återvinningscentral) som framförallt skulle serva Båstads kommun men som också skulle kunna serva hela NSR-regionen.

För den som vill veta mer om bakgrunden till förslagen så finns det texter att fördjupa sig i, t ex kapitel 3-6, om bland annat effektberäkningar och omvärldsbevakning.

2.1 Tjänster att fortsätta med

2.1.1 Lokala tjänster

De tjänster som NSR kommer fortsätta med i Båstad under 2021 och tillsvidare är:

- Trädgårdskampanj på nio olika platser en gång i månaden från april till oktober.
- Fyra stycken insamlingskåp "Samlaren" för småelektronik, batterier och ljuskällor.
- En Miljöbod för insamling av farligt avfall från hushåll.

Nedanstående bild, Figur 1, illustrerar det samlade lokala tjänsteutbudet idag i Båstads kommun för insamling av avfall och som NSR avser fortsätta med. Utöver tjänsterna från NSR så finns även FTI:s återvinningsstationer med på kartan.

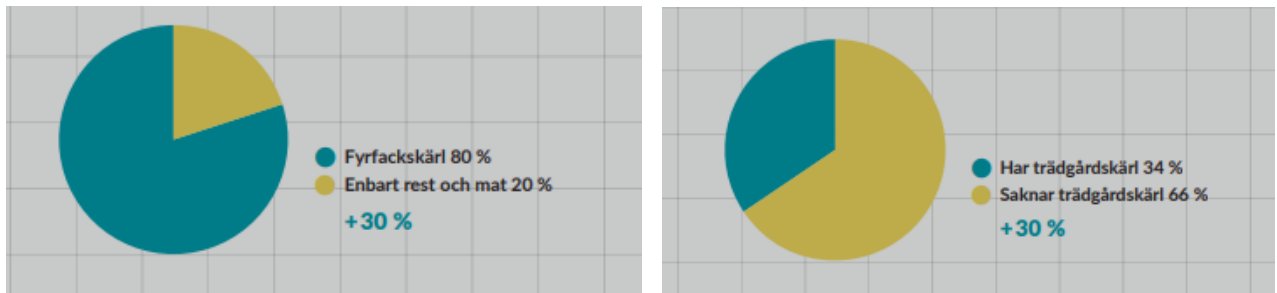
Figur 1. Nuvarande tjänsteutbud med lokal avfallsservice för Båstadborna.

2.1.2 Fastighetsnära tjänster

Utöver ovanstående tjänster så erbjuds sedan tidigare fastighetsnära insamling av:

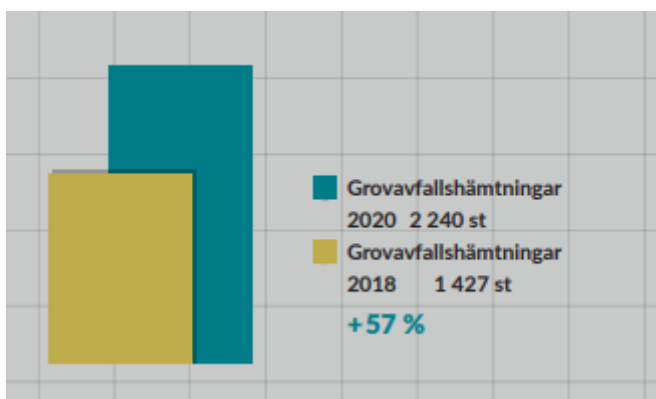
- Förpackningar och tidningar (genom så kallade fyrfackskärl)
- Trädgårdsavfall
- Grovavfall

Anslutningsgraden till fastighetsnära tjänster visas i Figur 2 nedan samt hur anslutningsgraden ökat sedan återvinningscentralen i Svenstad stängde.

Figur 2. Anslutningsgraden för fyrfacks- och trädgårdskärl samt dess ökning sedan ÅVC i Svenstad stängde.

Grovavfallshämtningarna har ökat med drygt 50 procent sen 2018, se Figur 3. Under juni 2020 började NSR sortera ut prylar och saker från grovavfallet, vilket har lett till att på fem månader har ca 1,8 ton prylar och saker gått till återbruk. Utsortering till återbruk kommer fortsätta efter förstudien.

Figur 3. Ökningen av grovavfallshämtningen i Båstad, 2018–2020.

2.2 Förslag på nya avfallstjänster med kvarstående frågeställningar

Utöver de tjänster som ovan föreslås att bli kvar tillsvi vidare finns ytterligare förslag för utökad avfallsservice i Båstad. I kapitel 6 beskrivs de olika förslagen, samt andra exempel, mer ingående.

Förslagen på nya/framtida avfallstjänster i Båstad är:

- Obemannad grönyta, för skrymmande flöden av trädgårdsavfall och rent trä
- Mobil Resurspunkt (mobil återvinningscentral)

2.2.1 Obemannad grönyta

För att tillgodose behovet av att mer lokalt kunna lämna in skrymmande avfall som framförallt trädgårdsavfall och träavfall är en obemannad anläggning ett intressant alternativ för Båstads

kommun. Möjligheterna till att hitta en lämplig lokalisering ökar jämfört med en återvinningscentral och både investeringskostnaderna och driftkostnaderna är lägre. Genom att den är obemannad kan den också ha mycket bättre öppetider än en fast återvinningscentral. En obemannad grönyta skulle också kunna serva småföretagare.

Om detta ses som ett lämpligt alternativ i kombination med övriga insatser som redan gjorts samt planeras behöver bli följande punkter en fördjupad analys inför beslut om en fortsättning:

- Vilken typ av anläggning är aktuell – enbart mottagning och omlastning eller även behandling och försäljning av material?
- Vilka platser är aktuella och tillgängliga – detta kan också skapa förutsättning för vilken typ av anläggning som är aktuell
- Vilka ekonomiska ramar ska vi förhålla oss till – är utgångspunkten att det ska rymmas inom den solidariska finansieringen?

En obemannad grönyta borde utifrån NSR perspektiv kunna etableras under 2022 under förutsättningar att en eller flera lämpliga platser finns tillgängliga och tillstånd beviljas.

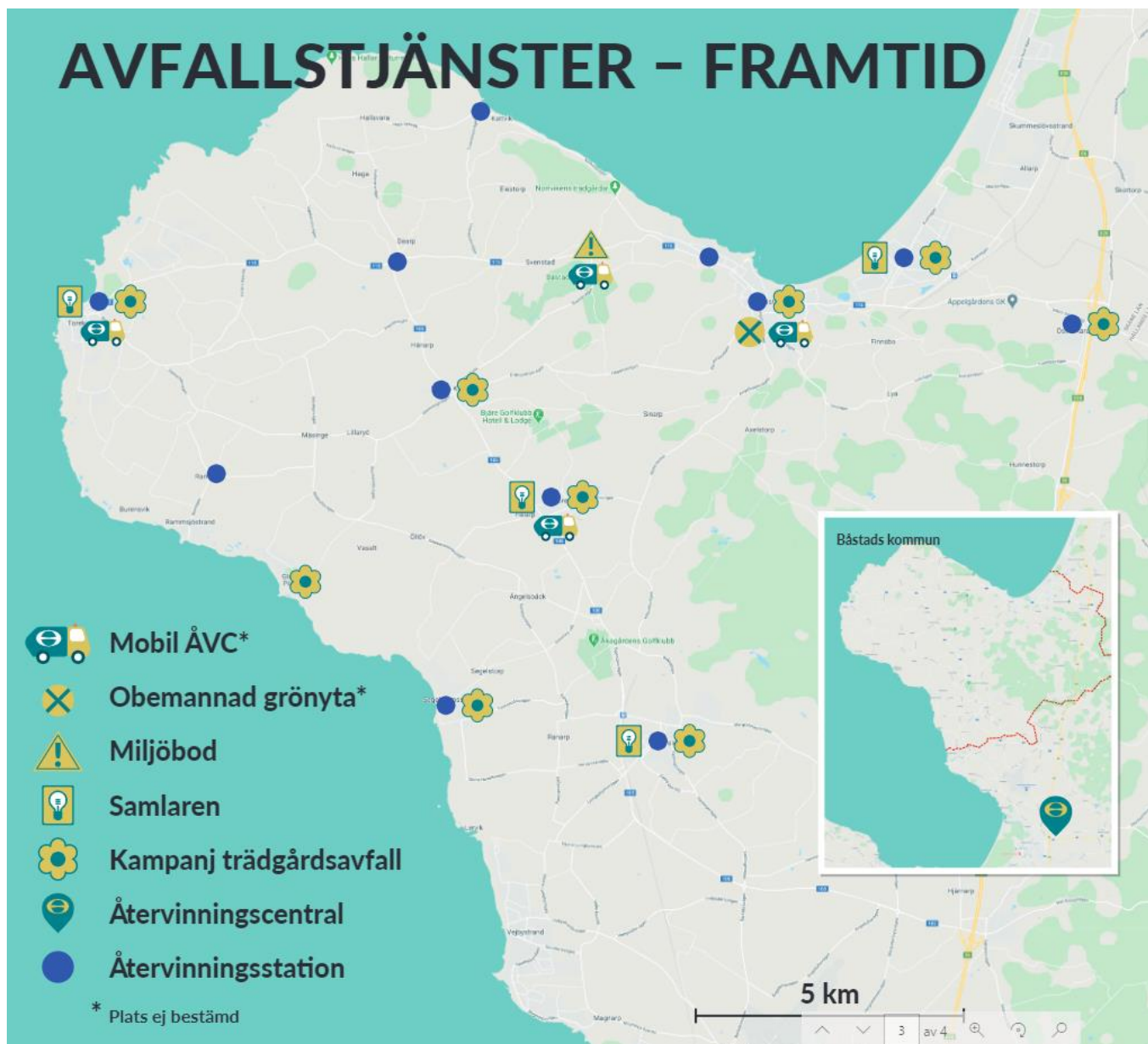
2.2.2 Mobil resurspunkt

Som ett komplement till de fastighetsnära tjänster som redan erbjuds idag för tex grovavfall föreslås en mobil återvinningscentral eller som vi föreslår kalla det Mobil resurspunkt. Detta är ett etablerat koncept som används runt om i Sverige och som anses vara ett bra komplement i kommuner där besöksunderlaget för en fullskalig återvinningscentral inte är tillräckligt stort. Det är ett flexibelt system där man kan variera antalet fraktioner utifrån säsong och lokala förutsättningar. En stor fördel är också att en mobil resurspunkt skulle kunna utgöra ett komplement till hela NSR-regionen vilket ökar kostnadseffektiviteten.

Om detta ses som ett lämpligt alternativ i kombination med övriga insatser som redan gjorts samt planeras behöver bland annat följande punkter en fördjupad analys inför beslut om en fortsättning.

- Vilka fraktioner ska tas emot – hur kan dessa varieras över säsong?
- Hur ska den mobila resurspunkten utformas – containrar, kärl, etc?
- Var finns lämpliga stoppställen, hur ofta och länge stannar man vid varje stoppställe?
- Vilka ekonomiska ramar ska vi förhålla oss till – är utgångspunkten att det ska rymmas inom den solidariska finansieringen?

En mobil resurspunkt borde kunna etableras fullt ut under 2022. En mindre avskalad variant är rimligt att testa redan under 2021. Figur 4 visar hur ett framtida tjänsteutbud med obemannad grönyta samt mobil resurspunkt skulle kunna se ut, tillsammans med dagens avfallstjänster.

Figur 4 Ett förslag på framtida lokalt tjänsteutbud med en obemannad grönyta samt en mobil resurspunkt som skulle kunna serva Båstadborna.

2.2.3 Tidplan för införande av tjänsteförslag

Ovanstående förslag har dock kvarstående frågeställningar som inte har kunnat besvaras inom förstudiens ramar. Det är frågor rörande kostnader (investering, drift, behandling), krav på ytor samt lokalisering och finansieringsmodeller (egen och/eller solidarisk finansiering). En grov tidplan presenteras i nedan i Figur 5, men denna kommer behöva justeras när de kvarstående frågeställningarna besvaras. Tidsplanen presenteras även i bilaga 2 för bättre upplösning.

	Ansvar	2020												2021				2022			
		dec	Januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december	Q1	Q2	Q3	Q4			
Godkänd förstudie	NSR/Båstads kommun																				
Leta lämplig plats för obemannad grönyta	Båstads kommun																				
Leta lämpliga ställplatser för Mobil Resurspunkt	Båstads kommun																				
Ekonomisk kalkyl mobil resurspunkt/obemannad grönyta	NSR																				
Konceptutveckling mobil resurspunkt, inkl kommunikation	NSR																				
Förslag på plats för obemannad grönyta + kostnadskalkyl	NSR och Båstads kommun																				
Ev tillståndprocess/ansökan för grönytan	NSR																				
Ev bygglovsprocess/detaljplansprocess för grönytan	NSR																				
Upphandling av containers till resurspunkten	NSR																				
Projektering obemannad grönyta	NSR																				
Upphandling av utrustning till grönytan	NSR																				
Pilottest mobil resurspunkt	NSR																				
Mobil Resurspunkt lanseras	NSR																				
Obemannad grönyta invigs	NSR																				

Figur 5. Grov tidsplan för införande av de föreslagna avfallstjänsterna Obemannad grönyta samt Mobil resurspunkt.

2.2.4 Grova kostnadsuppskattningar för obemannad grönyta samt mobil resurspunkt

I dagsläget finns endast grova kostnadsuppskattningar för etableringarna av en obemannad grönyta samt mobil resurspunkt.

När det gäller kostnader för investering av den obemannade grönytan så har NSR låtit sin konsult GRIAB räkna väldigt översiktligt på en yta i samma storlek som de förslag på tänkbara platser som kommunen har presenterat. GRIAB uppskattar grovt att anläggningarbetena landar runt 7 miljoner sen tillkommer en del tekniska system samt inköp eller hyra av marken. Utöver det så tillkommer behandlingskostnader, driftskostnader, informations- och kommunikationskostnader mm.

Den mobila resurspunkten, uppskattas ha investerings- och driftskostnader i följande spann:

- investeringskostnaderna uppgår till 150 000–500 000 kr, beroende på antalet containers, kärl, specialanpassningar, etc
- driftskostnader på minst 10 000–20 000 kr för ett stopp på fyra timmar vid ett tillfälle. Exempel: om det finns tre ställplatser som besöks fyra gånger per år så kommer den årliga driftskostnaden att uppgå till mellan 120 000–240 000 kr.

Även här tillkommer kostnader för informations- och kommunikationsinsatser.

2.3 Utveckla ett småföretagarkoncept

Under förstudiens gång har det även identifierats ett behov att få till ett småföretagarkoncept där småföretagarna kan få hämtat utsorterade fraktioner på företaget eller kunna lämna vissa fraktioner lokalt i Båstads kommun. Detta handlar ibland om avfall som uppstår löpande och ibland avfall som uppstår vid enstaka tillfällen. En dialog bör föras mellan t ex privata renhållningsföretag, Båstad kommun, LRF och Industrigruppen för att lyfta upp problemet och se om någon kan se en företagsmöjlighet att erbjuda den tjänst som efterfrågas.

Båstad kommun bör, med stöd från NSR, få uppdraget att ur ett näringslivsperspektiv driva frågan om ett småföretagarkoncept.

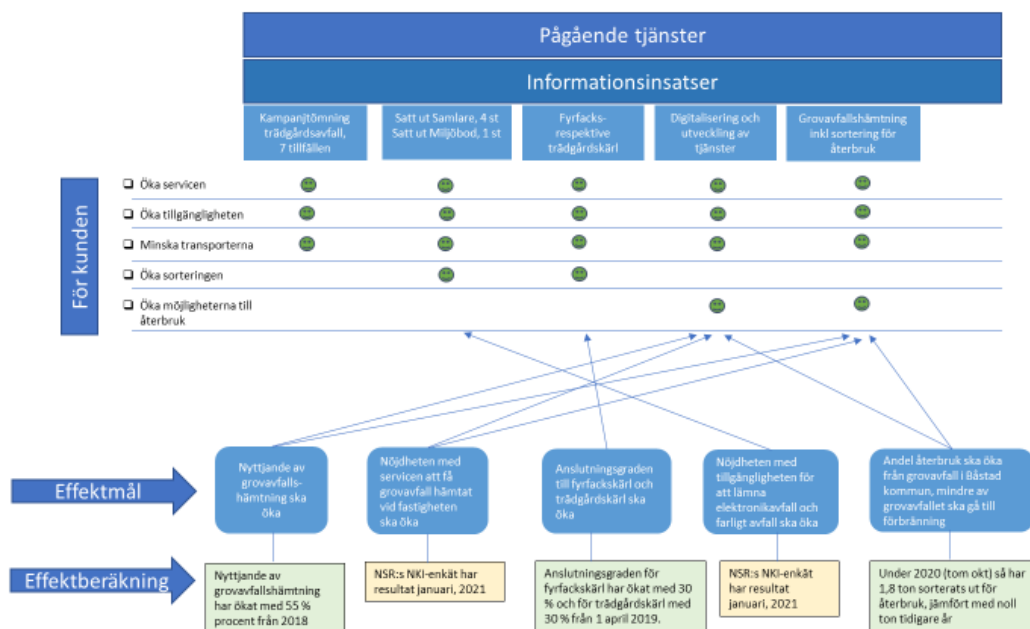
3 Resultat och effekter – Vilka tjänster uppfyller förstudiens syfte?

Syftet med förstudien var att undersöka möjligheterna för att öka servicen för kunderna, öka tillgängligheten, minska transporterna för invånarna och öka sorteringen. Vi definierar "service" som utbud av tjänster och "tillgänglighet" som närhet till tjänsten och öppettider.

Vi uppnår efterfrågade resultat och effekter genom att erbjuda flera tjänster spritt geografiskt i kommunen. Vi uppnår detta också genom att öka antalet hushåll som ansluter sig och använder de fastighetsnära tjänster som erbjuds.

Nedan i Figur 6 visas hur insatserna bidrar till ökad avfallsservice för kunderna samt vilken effekt de har gett. Alla tjänsterna som idag erbjuds i Båstad bidrar positivt till effektmålen.

Resultat och effekt har mätts bland annat genom data från NSR om vilka abonnemang som kunder har tecknat, avstånd till olika lokala avfallstjänster jämfört med tidigare avstånd till ÅVC i Svenstad och/eller nuvarande avstånd till ÅVC i Ängelholm samt Nöjdkund-enkät (NKI). Nöjdkund-enkäten genomförs i december, så där finns inte data förrän i januari, 2021.

Figur 6. Skiss som visar pågående avfallstjänster samt informationsinsatser som bidrar till ökad avfallsservice samt vilken effekt som tjänsterna och insatserna har gett.

3.1 Vilka resultat och effekter har de pågående fastighetsnära och lokala avfallstjänsterna gett?

3.1.1 Trädgårdsavfall

Trädgårdskampanjen genomfördes på nio olika platser en gång i månaden från april till oktober, samtidigt som 3245 trädgårdskärl fanns i Båstad 1 oktober, 2020. Antalet fastighetsnära trädgårdsabonnemang har ökat med 30 % under en 1,5 års period, se Tabell 3. I tabellen redovisas även en uppskattad anslutningsgrad om 50 procent till 2025, vilket ligger i nivå med övriga kommuner i NSR-regionen.

Tabell 1. Antal trädgårdskärl och anslutningsgrad samt ökningen av abonnemang mellan april 2019 till okt 2020

Trädgårdsabonnemang	2019-04-01	2020-10-01	Uppskattad 2025	Ökning, 1,5 år 2019-2020
Antal	2491	3245	4721	30 %
Anslutningsgrad	27 %	34 %	50 %	

Trädgårdskampanjen samlade in totalt ca 70 ton trädgårdsavfall medan trädgårdsabonnemangen hämtade drygt 1000 ton (feb-sept) trädgårdsavfall fastighetsnära. Dessa siffror kan jämföras med Svenstad som i snitt låg på ca 400-500 ton invägt trädgårdsavfall från hushållen. Det är dock svårt att göra extra jämförelser mellan olika år, då säsongsvariationer kan få stort genomslag som t ex den torra sommaren 2018 och vi har en stadigt ökande anslutningsgrad för trädgårdsabonnemang.

- Öka service & öka tillgänglighet
Då kampanjen genomfördes på nio olika platser i Båstad kommun, så ökade servicen framförallt för dem som inte har tillgång till bil. Tillgängligheten ökade oavsett om man jämför med ÅVC i Svenstad eller Ängelholm, då fler får en trädgårdsavfallstjänst lokalt nära sig.
Anslutningsgraden för trädgårdskärl har ökat med 30 % på 1,5 år, vilket gör att servicen och tillgängligheten har ökat för dessa kunder.
- Minska transporter
Transporterna minskar då färre behöver ta bilen till ÅVC. Minskningen för några av Båstad kommuns tätorter/större samhällen redovisas i Tabell 3 nedan.
- Öka sorteringen och öka återbruk
Varken trädgårdskampanjen eller abonnemang på trädgårdskärl bidrar till en ökad sortering eller ökat återbruk.

3.1.2 Farligt avfall och elektronik

Insamlings-skåp "Samlaren", för mindre elektronik och ljuskällor har placerats ut på fyra orter i Båstad kommun. Den Samlare som står i Hjärnarp betjänar även den delar av kunderna i Båstad kommun.

- Utplacerade Samlare, utplaceringsdatum samt insamlade mängder under 2020 (tom 1 nov)
  - Ica i Torekov (1 okt, 2020). 41 kg
  - Ica i Förslöv (1 juni, 2020). 55 kg
  - Bjäre kvarn i Grevie (1 juni, 2020). 132 kg
  - Willys i Båstad (utsatt före år 2020). 947 kg
  - (Aron, Hjärnarp, 20 okt, 2020).

Totalt har det lämnats in drygt 1100 kg elektronik, småbatterier och ljuskällor i Samlarna.

En miljöbod för farligt avfall samt elektronik har placerats ut i Boarp. Mellan 4 juni och 2 november, 2020 så har det totalt lämnats in drygt 3800 kg farligt avfall samt två brandsläckare.

Andelen småelpaket, som är en fastighetsnära tjänst och som riktar sig enbart till flerfamiljsfastigheter, har ökat med 17 procent, från 59 till 69, se Tabell 2.

Tabell 2. Antal småels-paket (batteri, småelektronik, ljuskällor) – enbart för flerfamiljsfastigheter

Småelpaket	2019-04-01	2020-01-01	2020-10-01	Ökning
Antal	59	63	69	17 %

- Öka service & öka tillgänglighet
Då fyra samlare och en miljöbod finns utplacerade i Båstads kommun så ökar den lokala servicen, särskilt som tjänsterna är utplacerade på ställen dit många åker oavsett. Tillgängligheten ökar om man jämför med ÅVC i Svenstad eller Ängelholm, då butikerna där samlarna är utplacerade ofta har generösare öppettider än vad ÅVC har.
- Minska transporter
Transporterna minskar då färre behöver ta bilen till ÅVC för att sortera sitt farliga avfall. Minskningen för några av Båstad kommuns tätorter/större samhällen redovisas i Tabell 3 nedan.
- Öka sorteringen
Samlarna samt Miljöboden bidrar till ökad sortering i Båstads kommun. Under 2020 (fram till 2 nov) så har det samlats in mer än 4 ton elektronik och FA.
- Öka återbruk
Varken Samlarna eller Miljöboden bidrar till ökat återbruk i Båstads kommun.

Tabell 3. Avstånd till insamlingsplats för trädgårdsavfall, FA och elektronik efter att återvinningscentralen i Svenstad stängde samt efter införande av nya lokala avfallstjänster i Båstad under 2020, och redogörelse för minskning av avstånd i procent.

		Båstad	Torekov	Grevie	Förslöv
	Invånare	5200	1100	1000	2400
		Avstånd till tjänst el service (km)			
Efter stängd ÅVC i Båstad	Insamlingsplats trädgårdsavfall, FA och elektronik: ÅVC Ängelholm	32	33	23	16
Trädgårdsavfall	Kampanjtömning	0	0	0	0
Minskning av avstånd	Trädgårdsavfall	100 %	100 %	100 %	100 %
Ny tjänst – FA	Insamling FA och elektronik Miljöbod Boarp	4	11	8	13
Minskning av avstånd	FA	88 %	66 %	65 %	19 %
Ny tjänst – Elektronik	Insamling elektronik Samlaren 4 platser	0	0	0	0
Minskning av avstånd	Elektronik	100 %	100 %	100 %	100 %

3.1.3 Förpackningsinsamling

Nyttjandet av fastighetsnära avfallstjänster för förpackningar och tidningar har ökat i Båstad sedan 1 april 2019, se Tabell 4 nedan. 1 oktober, 2020 hade 7540 hushåll abonnemang för fyrpackskärl, vilket

är en ökning med 30 procent på 1,5 år. I tabellen redovisas även en uppskattad anslutningsgrad om 90 procent till 2025, vilket ligger i nivå med övriga kommuner i NSR-regionen.

Tabell 4. Antal fyrfackskärl och samt ökningen av abonnemang mellan april 2019 till okt 2020

Fyrfackskärl	2019-04-01	2020-10-01	Uppskattad 2025	Ökning, 1,5 år 2019-2020
Antal	5798	7540	8498	30 %
Anslutningsgrad	64 %	80 %	90 %	

3.1.4 Grovavfall

Fastighetsnära insamlingen av grovavfall har stadigt ökat mellan 2018, 2019 och under hela 2020, se Tabell 5. Räknar man på månaderna januari-oktober så är ökningen mellan 2018 och 2020 drygt 55 procent och mellan åren 2019 och 2020 så ökade den fastighetsnära insamlingen med sju procent. Totalt hämtades grovavfall fastighetsnära vid 1427 tillfällen under 2018. Trots att två månader återstår av 2020 så har redan 2240 hämtningar av grovavfall gjorts.

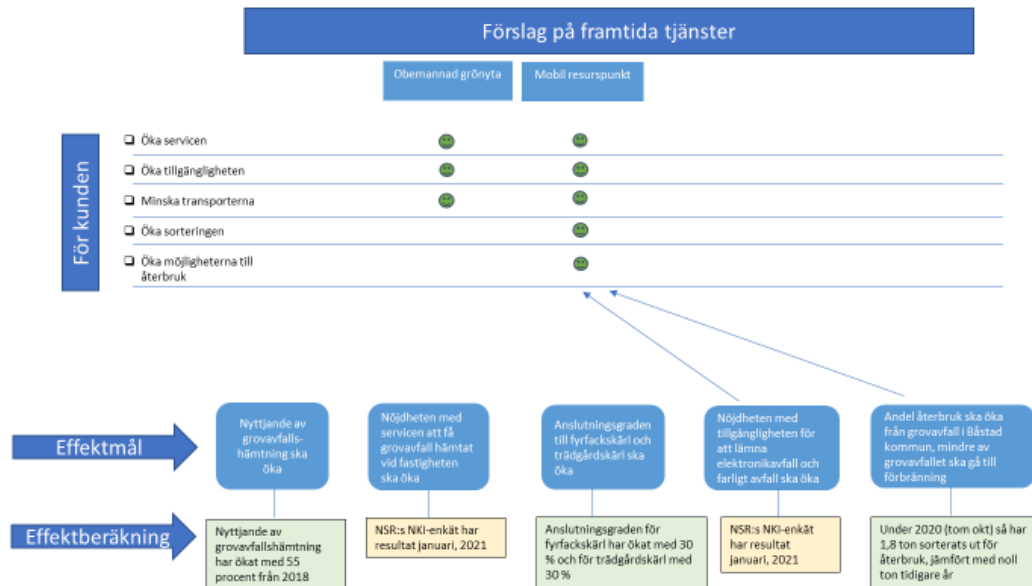
Tabell 5. Beställning av fastighetsnära grovavfallshämtning

	2018	2019	2020 (tom 2020-10-28)
Antal	1427	2090	2240

- Öka service & öka tillgänglighet
Det är fler och fler som nyttjar tjänsten att få sitt grovavfall hämtat fastighetsnära vilket minskar behovet av att åka till ÅVC och därmed ökar servicen och tillgängligheten.
- Minska transporter
Transporterna minskar då färre behöver ta bilen till återvinningscentralen om de beställer hämtning av grovavfall.
- Öka sorteringen och öka återbruk
Hämtningen av grovavfall stimulerar en ökad sortering. NSR har sen sommaren 2020 sorterat ut ca 1,8 ton prylar och saker som gått till återbruk, innan dess gick inget av grovavfallet till återbruk.

3.2 Förväntade resultat och effekter av föreslagna tjänster

I Figur 7 nedan illustreras hur de föreslagna tjänsterna kan tänkas bidra till ökad avfallsservice för kunderna samt vilka effektmål som de kan kopplas till. Effektberäkningen är baserad på redan pågående avfallstjänster.

Figur 7. Skiss som visar förslag på framtida avfallstjänster samt hur de förväntas bidra till ökad avfallsservice.

4 Genomförda insatser och tester under förstudien

NSR erbjuder ett flertal olika tjänster i sina ägarkommuner. Av historiska själ har utbudet varierat beroende på vilken av NSR:s ägarkommuner man bor i. Under förstudien har vi fokuserat på att i Båstad i första hand utöka tjänster som NSR haft sedan tidigare.

4.1 Ökad anslutning trädgårdskärl

Anslutningen till trädgårdskärl har i Båstads kommun varit väldigt låg. Framförallt i förhållande till NSR:s övriga kommuner. För att öka detta har vi i Båstads kommun försökt öka anslutningen till trädgårdskärl genom olika informationsinsatser. Antalet anslutna är dock fortfarande väldigt lågt i Båstads kommun. Under 2020 har NSR genomfört test med behovsanpassad tömning av trädgårdskärl i Helsingborg vilket skulle kunna vara en möjlighet för att öka intresset för denna tjänst i Båstads kommun. Testet har varit mycket positivt ur kundsynpunkt även om det finns vissa utmaningar rent logistiskt och tekniskt.

4.2 Ökad anslutning fyrfackskärl

Anslutning till fyrfackskärl har i Båstads kommun också varit låg i förhållande till andra NSR kommuner. Ett flertal insatser har gjort för att öka anslutning med bland annat justerade taxor och dörrknackning under 2019. Även här har extra informationsinsatser gjorts för att öka anslutningen men fortfarande finns det många som väljer att inte använda denna tjänst.

4.3 Trädgårdskampanj

Under 2019 testade NSR i mindre skala att erbjuda kampanjhämtning av trädgårdsavfall. NSR har skalat upp detta under 2020 genomfört sju insamlingskampanjer för trädgårdsavfall. I genomsnitt har det blivit en gång i månaden och kampanjen har stannat på 9 olika platser vid varje tillfälle. Kampanjbilarna har stannat 90 min på varje plats. Kunder har enbart fått komma med mindre mängder det vill säga man har inte kunnat komma med släp fulla med trädgårdskärl. I samband med kampanjen har NSR informerat om möjligheten att ha abonnemang för trädgårdskärl.

Följande ställen har kampanjen besökt vid varje tillfälle:

- Båstad
- Förslöv
- Glimminge plantering
- Grevie
- Hemmeslöv
- Segelstorps strand
- Torekov
- Västra Karup
- Östra Karup

4.4 Farligt avfallkampanj

Planen var att under 2020 tillsammans med trädgårdskampanjen även erbjuda insamling av farligt avfall. Med anledning av Corona var detta inte genomförbart av arbetsmiljöskäl men avsikten är att kunna erbjuda detta under 2021 tills andra alternativ finns. NSR har sedan tidigare goda erfarenheter av farligt avfallkampanj i Helsingborg.

4.5 Samlaren – insamlings-skåp för småelektronik

NSR har under flera år kunnat erbjuda tex större livsmedelsaffärer möjligheten att ha ett insamlings-skåp "Samlaren" för småelektronik, ljuskällor och batterier utan kostnad. Sedan flera år

finns det en hos Willys i Hemmeslöv men under 2020 har NSR fått ut Samlare på ytterligare tre platser så totalt finns det nu 4 Samlare på strategiska platser i kommunen. Utöver dessa finns nu även en Samlare i Hjärnarp som potentiellt kan serva även boende i Båstads kommun. En stor fördel med Samlaren är tillgängligheten och att de är placerade på platser som privatpersoner normalt besöker regelbundet.

Platser med Samlare i Båstads kommun:

- Willys i Hemmeslöv
- Bjäre Kvarn i Grevie
- ICA i Förslöv
- ICA i Torekov
- Arons i Hjärnarp (*Ängelholms kommun*)

4.6 Miljöbod för farligt avfall och elektronikavfall

Under 2020 har en miljöbod för farligt avfall och småelektronik placerats i Boarp i samarbete med Grönsakshallen. En låst container specialanpassad för farligt avfall finns nu tillgängliga sju dagar i veckan under Grönsakshallens öppettider. Miljöboden är enbart avsedd för privatpersoner och nyckel måste kvitteras ut hos Grönsakshallen för att kunna lämna sitt farliga avfall.

4.7 Beställning via app

Under 2020 har NSR tillsammans med ett företag utvecklat och testat en lösning för hämtning av grovavfall, stort elektronikavfall, textilier och återbruk. Ett pilottest genomförs just nu hos 500 kunder i Helsingborg och lärdomarna från detta test hoppas vi kunde ta vidare för att hitta bra lösningar för alla NSR:s kunder när det gäller enklare beställningar.

NSR har sedan tidigare identifierat ett behov av att förenkla processen för beställning av grovavfallshämtning och mjukplasthämtningen. Att beställa hämtning via en app är något som vi tror skulle kunna öka insamlingen och kundnöjdhet vad gäller dessa fraktioner.

4.8 Utveckling av e-tjänster

NSR har under 2020 jobbat aktivt med att förenkla processen med att beställa hämtning av grovavfall och mjukplastsäck. Förhoppningen var att kunna lansera nya e-tjänster i Båstads kommun men det har försenats. I början av 2021 kommer detta att lanseras.

5 Inhämtande av kundperspektiv och behovsanalys

För att förstå vilka behov som tidigare ÅVC i Båstad fyllde för invånarna i Båstad kommun samt för att kartlägga vilka tjänster som man önskar sig så har åsikter samlats in via olika enkäter, undersökningar och workshop. Nedan presenteras resultaten.

5.1 Sammanfattning av behov

Utifrån de undersökningar som gjorts och den information som samlats in från de som bor och verkar i Båstads kommun sticker följande ut:

- Det finns ett behov av att förbättra och kommunicera insamlingsmöjligheterna i Båstads kommun för elektronikavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall och grovavfall.
- Det finns behov av öka insamlingsmöjligheterna för farligt avfall och elektronikavfall.
- Invånarna har efter de informationsinsatser som gjorts en god kunskap om vilka extratjänster som erbjuds för privat personer. Tex möjligheter att få grovavfall hämtat vid fastigheten.
- Ett koncept för småföretagarnas avfall behöver utvecklas lokalt i eller i närheten av kommunen.
- För trä och trädgårdsavfall som är de stora volymerna som uppkommer kontinuerligt behöver insamling finnas nära.

5.2 Inhämtade kundperspektiv under förstudiens genomförande

5.2.1 Enkät till företagare

Sommaren 2020 skickades det ut en enkät till ett antal företagare som använt återvinningscentralen i Båstad frekvent under 2019. Tyvärr var svarsfrekvensen väldigt låg då enbart 6 företagare valde att svara på enkäten som skickades ut digitalt via e-post.

Det som framkom av resultatet var att det man som företagare hade störst behov av att kunna lämna trädgårdsavfall, bygg- och rivningsavfall och ej sorterbart. Det som bland annat lyftes var de långa transportsträckorna och att det kostade mycket arbetstid att transportera avfall till återvinningscentralen i Ängelholm.

5.2.2 Workshop med referensgrupp

För att samla in fler erfarenheter, åsikter och idéer från medborgare i Båstads kommun bildades en referensgrupp med representanter från bl.a. företag, industri, vägföreningar, LRF, idrottsföreningar och privatpersoner. Syftet var också att få respons på förstudiens utvecklingsidéer.

Den 24 september samlades referensgruppen för att tillsammans fundera på tre frågor;

- 1) Var är vi idag? Vad ser ni för huvudsakliga problem och utmaningar med nuläget?
- 2) Vad ser ni för önskat framtidsläge? Tänk gärna in ett längre tidsperspektiv. Hur ser det ut om 10 år?
- 3) Utifrån ert önskade framtidsläge, backa till idag och försök identifiera åtgärder och steg som krävs för att vi ska komma dit?

Sammanfattning av workshopen; deltagarna vill ha:

- Vill ha mer och kanske annan typ av kommunikation om vad som erbjuds, också kommunikation som kan förändra 'mindsets' om avfallsfrågan, hur det ser ut, om begränsningar och vinster med nya lösningar.
- Vill ha mer flexibilitet, on-demand, fastighetsnära och att så mycket som möjligt tas om hand lokalt.
- De största "problem- avfallen": Trädgårdsavfall och byggavfall (privat och företagare).

- Deltagarna noterade även att ett bra tjänsteutbud, som tillhandahålls av den privata marknaden, för verksamhetsavfall saknas i princip för företagare i Båstad.

5.3 Inhämtade kundperspektiv innan förstudien startade

Vad tyckte kunderna efter stängning av återvinningscentralen i Svenstad?

Efter att återvinningscentralen i Svenstads stängdes har NSR genomfört två kundundersökningar. En bara för Båstad med anledning av stängningen och den andra är NSR:s årliga NKI undersökning.

5.3.1 Enkät till kunder efter att återvinningscentralen i Båstads stängt

Några månader efter att återvinningscentralen i Svenstad stängdes skickades det med e-post ut en digital enkät till kunder med kända e-postadresser.

En stor andel svarade att det blivit svårare att lämna sitt avfall efter att återvinningscentralen i Svenstad stängde. Främst var det svårt att lämna trädgårdsavfall, grovavfall och bygg- och rivningsavfall på grund av att ÅVC var längre bort och det tog längre tid att köra vilket också innebär högre kostnader.

På frågan om de hade förslag som skulle kunna komplettera den nuvarande servicen för att kompensera att det inte finns en återvinningscentral i Båstads kommun svarade 23 procent att de ansåg att man måste ha en återvinningscentral i Båstads kommun. Andra förslag som kom in var att man skulle ha kampanjtömning av grovavfall och småelektronik samt kampanjtömning av trädgårdsavfall oftare och under längre perioder.

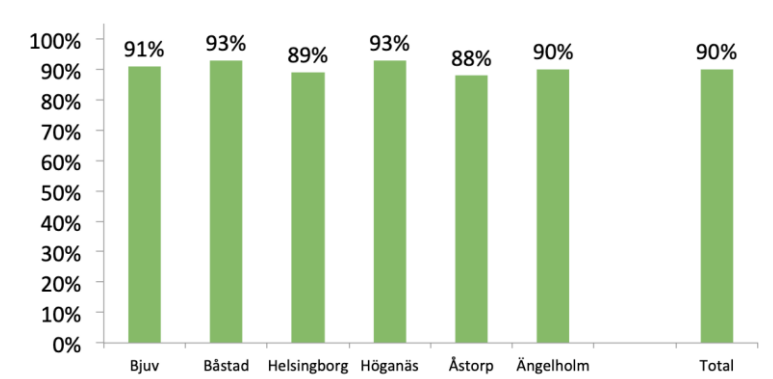
5.3.2 NKI enkät – 2019

Hösten 2019 genomfördes en Nöjd kundenkät i Båstads kommun där cirka 100 villaboende och 100 lägenhetsboende i kommunen fick möjlighet att svara på frågor om sin avfallshantering. Undersökningen genomförs varje år i NSR:s ägarkommuner. En ny kundenkät genomförs just nu i hela NSR regionen och vi kommer få ett resultat under december månad.

5.3.2.1 Resultat 2019

Av NSR:s ägarkommuner var invånarna i Båstads kommun de som var mest nöjda med sophämtning från fastighet. 93 procent av de tillfrågade var nöjda eller mycket nöjda med sophämtningen från fastighet.

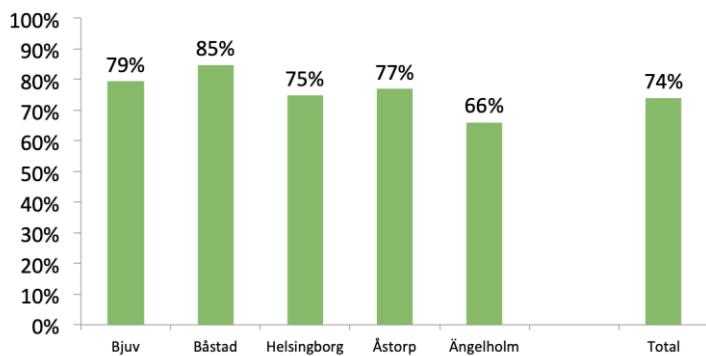
Figur 8: Sammantagen nöjdhet med sophämtning från fastighet

Grovavfallshämtning

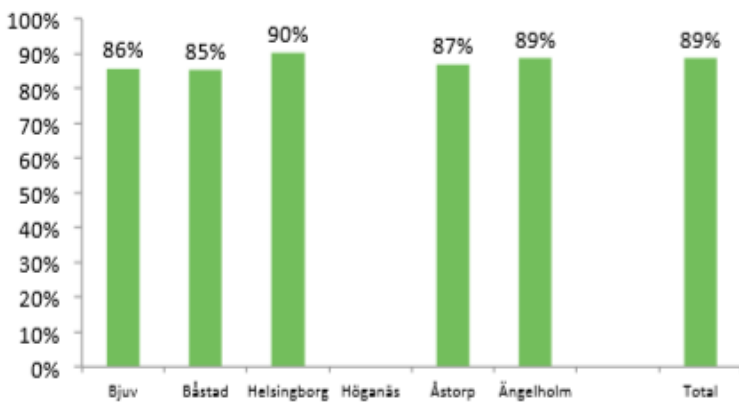
På frågor gällande fastighetsnära insamlingen av grovavfall hade 85 procent av de tillfrågade i Båstads kommun kännedom om möjligheten att få sitt grovavfall hämtat vid fastigheten. För hela NSR regionen låg siffran på enbart 75 procent.

Figur 9: Andelen kunder med kännedom om möjligheten att få grovavfall hämtat vid fastigheten.

Även när det gällde nöjdhet med servicen att få grovavfall hämtat vid fastigheten var 85 procent nöjda, men nöjdheten var lägst jämfört med övriga NSR kommuner.

Figur 10: Andelen kunder som var nöjda med servicen att få grovavfall hämtat vid fastigheten.

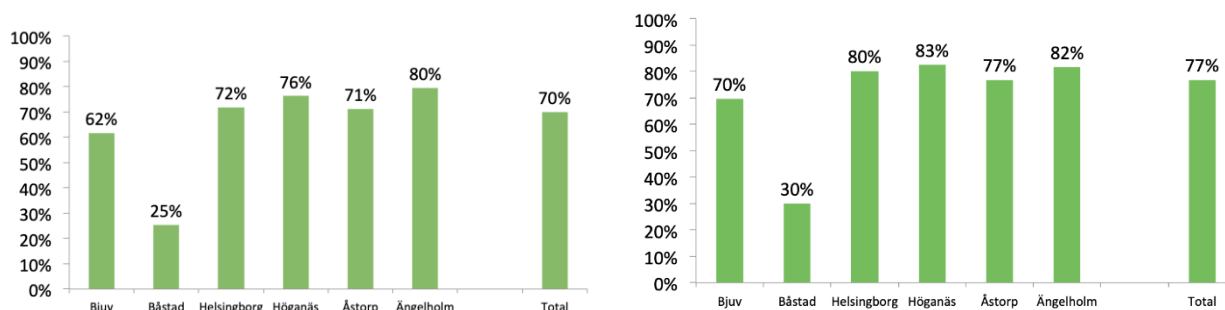

Insamling av farligt avfall och elektronikavfall

När det gällde tillgängligheten för insamling av farligt avfall var enbart 25 % nöjda medan andelen nöjda låg på 70 % i hela NSR: regionen. Motsvarande siffra för Båstads kommun 2018 var 77 %. Andelen nöjda har minskat med 52 procentenheter sedan återvinningscentralen i Svenstad stängde.

Även när det gällde möjligheten att lämna elektronikavfall var andelen nöjda låg, enbart 30 % var nöjda jämfört med hela NSR-regionen där andelen nöjda var 77 procent. Förändringen är stor jämfört med 2018 då 79 % av de boende i Båstads kommun var nöjda med möjligheten att lämna elektronikavfall. Andelen nöjda har minskat med 49 procentenheter sedan återvinningscentralen i Svenstad stängde.

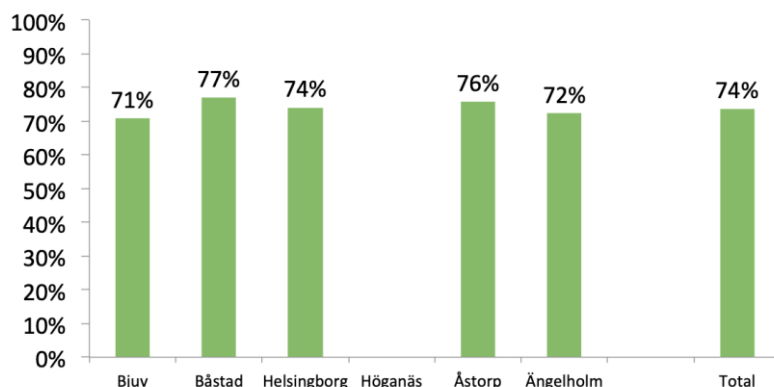
Figur 11: Andelen nöjda med tillgängligheten för insamling av farligt avfall respektive elektronikavfall (t.h)

Information

När det gällde information hade Båstads kommun högst nöjdhet av alla NSR:s ägarkommuner och 77 % svarade att de var nöjda med den information NSR lämnade ut. Nöjdheten har dock minskat sedan 2018 då andelen nöjda var 85 i Båstads kommun. Nöjdheten har dock minskat överlag i hela NSR-regionen.

Figur 12: Andelen nöjda med information från NSR 2019.

6 Omvärldsbevakning

Som en del av förstudien har vi undersökt/studerat vilka tjänster som erbjuds i andra delar av Sverige och i Europa. Syftet med omvärldsbevakningen har varit hitta nya lösningar och tjänster som kan ersätta eller minska behovet av en fullskalig återvinningscentral.

De koncept som vi har tittat på kan delas upp i två huvudspår;

- Ett spår där platsen är permanent
- Ett spår med en mobil lösning, där platsen kan varieras

Viktiga aspekter i omvärldsbevakningen har varit att svara mot behoven av tjänster gällande

- Skrymmande avfall såsom trädgårdsavfall och trä
- Grovavfall och farligt avfall

Utöver de två huvudspåren har vi även tittat på alternativ till fler fastighetsnära tjänster, som tillhandahålls av den fria marknaden.

6.1 Alternativ till NSR återvinningscentraler – Permanentplats/stationär yta

6.1.1 Kvarternära återvinningscentraler²

Mindre återvinningscentral i stadsnära miljöer med syfte att framförallt erbjuda service till medborgare som inte har tillgång till bil. En kvarternära återvinningscentral kan både byggas inomhus och utomhus och storleken kan variera från 100 kvadratmeter till uppåt.

Vad man kan lämna på en kvarternära återvinningscentral beror lite på storleken och närheten till andra återvinningstjänster som till exempel återvinningsstationer för insamling av förpackningar och tidningar. Kvarternära återvinningscentraler brukar normalt inte ta emot vitvaror, trädgårdsavfall, schakt och annat som är skrymmande eller som dammar eller kladda.

En kvarternära återvinningscentral kan bidra till städers cirkulära ekonomi och ha flera funktioner som tex mötesplats.

Exempel på kvarternära återvinningscentraler finns i bland annat Köpenhamn och Oslo.

6.1.2 Obemannad

6.1.2.1 Återvinningscentral

En obemannad återvinningscentral är en ny typ av återvinningscentral som allt fler kommuner börjat testa. Vissa kommuner har helt obemannade medan andra är obemannade vissa tider på dygnet. Kunderna får tillträde vid obemannade tider genom att genomgå en utbildning. De flesta fraktioner som uppstår i ett hushåll kan normalt lämnas förutom farligt avfall. Farligt avfall kan dock lämnas vid särskilda dagar då anläggningen är tillfälligt bemannad. Övervakning sker med kamera.

Figur 13: Exempel på obemannad återvinningscentral i Kalmarregionen.

² Avfall Sveriges rapport U2013:18

6.1.2.2 Grönyta

Obemannad grönyta är en enklare typ av återvinningscentral enbart för trädgårdsavfall och träavfall. Kunderna får tillgång genom ett sk "grön kort" som man som kund kan få efter att ha introducerats till anläggningen av personal. Kunderna får därefter tillträde till ytan genom att läsa av sitt kort. Ytan är obemannad men övervakas av kameror. Den som missköter sig stängs av.

6.2 Alternativ till NSR återvinningscentraler – Mobil

6.2.1 Mobil återvinningscentral³

En mobil återvinningscentral är en mindre återvinningscentral som precis som det låter rör på sig och kan förflyttas till olika platser. Etableringen av mobil återvinningscentral är en ökande trend över hela Sverige. Enligt Avfall Sverige så fanns det år 2018 mobil ÅVC hos ca 50 kommuner.

Det finns två drivande faktorer bakom den ökande trenden, i tätbebyggda områden är det svårigheten att hitta platser för stationära återvinningscentraler och i glesbygd är en viktig faktor att underlag saknas för en stationär återvinningscentral när det gäller tex antalet besökare.

Mobila återvinningscentraler upplevs oftast som en uppskattad lösning av kunder som annars har långt att åka till permanenta återvinningscentraler. Framförallt uppskattas möjligheten att lämna skrymmande hushållsavfall fastighetsnära.

Utmaningen med mobila återvinningscentraler är tillgång till lämpliga stoppställen och i vissa fall även erhålla en god kostnadseffektivitet, vilket dock kan uppvägas den service som erbjuds invånarna.

Exempel på mobila återvinningscentraler finns på följande ställen:

Borlänge kommun⁴ – Deras mobila återvinningscentraler går under namnet Fågelmyra on Tour och de erbjuder 20 stopp på 5 veckor under både höst och vår. En happening på många orter utanför Borlänge tätort som kanske väljer att ordna byadagar och liknande i samband med att den mobila återvinningscentralen är på plats.

Sörab (Danderyd mfl kommuner) - Deras mobila återvinningscentralen besöker olika platser i Sörabs upptagningsområde utifrån ett rullande schema. Ca 4-6 stopp i månaden, varje stopp ca 3 timmar. Den består av ett antal containrar som ställs upp tillfälligt. Den finns till för att göra det enkelt för hushåll att lämna avfall till återvinning och återanvändning. Den är bemannad med personal från SÖRAB som hjälper till att svara på frågor om sortering av avfall. Man kan lämna mindre mängder av det mesta, dock ej t ex vitvaror, asbest och bildäck.

Nyköping – Den mobila återvinningscentralen består av tre containrar som kommer till olika uppställningsplatser i kommunen enligt ett fast schema. Tre-tio stopp per år på de olika orterna. Volym: typ bagageutrymme, dvs ca 1kubm. Bostadsrättsföreningar, företag och hyresvärdar har möjlighet att hyra den mobila återvinningscentralen.

---

³ Avfall Sverige rapport 2018:37 Goda exempel på mobil återvinningscentral

⁴ Personlig kontakt med Borlänge Energi- och Miljö

6.3 Fastighetsnära lösningar

6.3.1 Storsäckar t ex big bag

På marknaden finns det ett flertal leverantörer som erbjuder hämtning av avfall i storsäck. En av de första och största på marknaden är BIG BAG som 2003 började erbjuda hämtning av byggavfall och trädgårdsavfall i storsäck. Fördelen med storsäck är att man hämtar med kranbil och att man vid samma hämtning kan hämta flera säckar med olika typer av avfall samtidigt. Storsäck är framförallt populärt i trånga stadsmiljöer där det är svårt att ställa ut containrar. För privatpersoner erbjuds storsäck mest för trädgårdsavfall och framförallt vid leverans av jord, grus etc.

I Båstads kommun finns redan idag möjlighet för kunder att få avfall som inte är kommunalt avfall hämtat i storsäck via privata entreprenörer, till exempel Hållbar transport Båstad och Ohlssons.

6.4 Vad hushållen kan göra själva

Vissa kommuner uppmanar invånare till egen hantering av vissa avfallsfraktioner. Det vanligaste är kompostering av trädgårdsavfall. Genom broschyrer och enkla instruktioner informerar kommunen om hur man kommer igång med sin egen trädgårdskompost. Kompostering av trädgårdsavfall för hushållsbehov kräver ingen anmälan eller investeringar.

6.5 Lokala lösningar i Båstads kommun

Som en del av omvärldsbevakningen har vi även undersökt vilka tjänster som erbjuds av andra än NSR. Några är väl kända som tex återvinningsstationerna som tillhandahålls av Förpackning- och tidningsinsamlingen AB och klädcontainrar från framförallt ideella föreningar. Ett fåtal privata entreprenörer erbjuder fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar till bostadsrättsföreningar, företag och fastighetsägare.

Men utöver dessa har vi även hittat en ny aktör på marknaden i Båstad som heter Hållbar Hantering i Båstad som erbjuder fastighetsnära hämtning av bygg- och rivningsavfall i Båstads kommun.

I Förslöv driver företaget Bussme Energy ett lokalt fjärrvärmeverk som eldas med rent träspill från närliggande företag. Både Lindab och NP Nilsson lämnar produktionsspill till Bussme Energy.

6.5.1 Loppisar och second-hand aktörer

I Båstads kommun har det sedan länge funnits flera aktörer som anordnar loppis eller bedriver second hand verksamhet. Dessa aktörer bidrar på ett förtjänstfullt sätt till en aktiv marknad för

återbruk i Båstad kommun och därmed även till den lokala cirkulära ekonomin. Etablerade loppisaktörer och second handverksamheter är bland annat:

- Båstads GIF
- Förslövs IF
- Grevie GIK
- Hovs GIF
- Västra Karup IF
- Idéhotellets loppis i Boarp

7 Varför har en förstudie genomförts?

Sedan den 31 mars 2019 finns ingen återvinningscentral inom Båstads kommuns gränser. Invånarna och företagen i Båstads kommun har dock tillgång till NSR:s fem övriga återvinningscentraler varav den närmsta ligger i Ängelholms kommun. Ett flertal Båstadsbor har sedan tidigare nyttjat återvinningscentralen i Ängelholms kommun, framförallt boende i Förslöv med omnejd.

I och med att återvinningscentralen stängde och en ny återvinningscentral inte fanns på plats öppnade det upp för tanken att undersöka hur ett nytt service- och tjänsteutbud skulle kunna se ut i Båstads kommun och med anledning av detta startade NSR och Båstads kommun upp ett gemensamt arbete med att undersöka hur ett sådant utbud skulle kunna se ut.

En arbetsgrupp och styrgrupp tillsattes vårvintern 2020 med representanter från NSR och Båstads kommun:

Arbetsgrupp:

Angelika Blom, NSR

Lotta Lewis-Jonsson, NSR

Glenn Holmberg, NSR

Carolina Ivarsson Holgersson, Båstads kommun

Andreas Jansson, Båstads kommun

Styrgrupp:

Cecilia Holmblad, NSR

Erik Lidberg, Båstads kommun

Kim Olsson/Ulf Molén, NSR

7.1 Svenstads stängning

Den 31 mars 2019 stängdes NSR:s återvinningscentral i Båstads kommun. Det fanns ett krav från mark-och miljödomstolen på att deponin som utgjorde större delen av anläggningen skulle vara sluttäckt senast den 31 december 2019. Därav stängdes återvinningscentralen som var belägen i Svenstad den 31 mars för allmänheten och företag så att sluttäckningen kunde påbörjas. Marken är nu sluttäckt och återställd och arrendeavtalet är avslutat med markägaren men NSR har fortsatt ansvar för att kontrollera och underhålla sluttäckningen så omgivningen inte påverkas negativt under många år framöver.

7.1.1 Statistik 2018, Svenstad

I Tabell 6 redovisas de största flödena av avfall på ÅVC i Svenstad år 2018.

Tabell 6. Avfallsmängder, invägt på ÅVC i Svenstad

Fraktion	Ton
Träavfall	1040
Ris & Grenar	560
Ej sorterbart, stor	540
Fyllnadsmassor	520
Metallskrot	233
Tryckimpregnerat trä	170

I Tabell 7 redovisas besöksstatistiken för ÅVC i Svenstad år 2018.

Tabell 7. Besöksstatistik, ÅVC i Svenstad år 2018

Typ av besök	Antal besök
Privat	27 277
Företag	2 236

7.2 Solidarisk finansiering av Återvinningscentraler

Under flera år har man undersökt och utrett lämpliga platser för en ny återvinningscentral i Båstads kommun. Just nu ligger ett politiskt beslut på att en ny återvinningscentral ska planeras i Killeröd utanför Förslöv. Men det finns fortsatt oklarheter kring om detta är den bästa platsen.

2015 beslutade NSR:s ägare om så kallad solidarisk finansiering⁵ för återvinningscentraler. Det innebär att man har tillgång att åka till vilken återvinningscentral i regionen man vill oavsett var man bor. Alla kostnader för alla återvinningscentraler i hela regionen fördelas sedan procentuellt på hur många besök invånarna i den egna kommunen gjort. För att detta skulle fungera ställde man ett antal kriterier som skulle uppfyllas, varav två var att varje återvinningscentral skulle ha öppet minst 40 timmar i veckan och ha i snitt 20 besökare i timmen. Tidigare besöksstatistik från återvinningscentralen i Svenstad visade att man inte levde upp till de kriterierna och därmed skulle en ny återvinningscentral i Båstads kommun inte uppfylla kriterierna vilket då skulle innebära att Båstads kommun skulle behöva skjuta till ytterligare (egna) medel för att bekosta en fullskalig återvinningscentral i Båstads kommun. Därför valdes en placering i Förslöv för att kunna avlasta Ängelholms ÅVC med besökare från Ängelholms kommun för att på så sätt kunna ta del av en solidarisk finansiering.

7.3 Vem ansvarar för vad?

7.3.1 Kommunens ansvar

Kommunen är enligt 15 kap. 20 a § miljöbalken skyldig att transportera bort det avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken. Den kommunala renhållningsskyldigheten omfattar bland annat avfallslagen

- kommunalt avfall⁶
- latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar, och
- bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet

Kommunen har inte ansvar för verksamhetsavfall som uppkommer inom kommunen som tex från en lantbrukare, från en trädgårdsfirma eller från en stor industri. Det är verksamhetsutövaren som har det fulla ansvaret för sin avfallshantering enligt Miljöbalken. Kommunen kan dock ha ett intresse att se till att det finns fungerande service gällande avfallshantering även för företagare och framförallt småföretagare.

⁵ Se bilaga 1. Solidarisk finansiering

⁶ Kommunalt avfall är enligt 15 kap. 3 § miljöbalken definierat som avfall från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll. Med det som liknar kommunalt avfall menas tex städsopor från ett företag, avfall från ett lunchrum, restaurangavfall, avfall från skolor, förskolor och vårdboende.

7.3.2 NSR:s ansvar

NSR AB är ett kommunalägt bolag som på uppdrag av Båstads kommun har det operativa ansvaret för insamling av kommunalt avfall i Båstads kommun. Båstads kommun har ansvaret men det är NSR som utför det praktiska arbetet.

NSR har även i uppdrag att ta fram förslag till avfallstaxa, avfallsplan och renhållningsordning som sedan beslutas av kommunfullmäktige i Båstads kommun.

Bilaga 1: Solidarisk finansiering av återvinningscentraler

På NSR:s ägarsamrådet 2013 beslutade NSR:s ägare att ge NSR:s ekonomiska och tekniska delegationen i uppdrag att tillsammans med NSR ta fram konsekvenser av den finansieringsmodell som använde för NSR:s återvinningscentraler. Varje kommun (renhållningskollektiv) betalade för den återvinningscentral som låg i sin kommun. Man fick också i uppdrag att ta fram förslag på ny finansieringsmodell.

Den nya modellen blev en solidarisk finansieringsmodell som trädde i kraft 2015 och där alla kostnader för alla återvinningscentralerna läggs ihop och fördelas sedan efter hur många besök invånarna i de olika kommunerna gjort. I samband med detta infördes också krav på registrering av besökare för att kunna redovisa antalet besök från respektive kommun.

Förtydligande av den solidariska finansieringsmodellen 2018

2018 förtydligades det solidariska ÅVC finansieringsuppdraget ytterligare av ägarkommunerna enligt följande:

Grundbulten i den solidariska finansieringen av ÅVC är att verksamheten som bedrivs ska gagna helheten, det vill säga samtliga renhållningskollektiv som finansierar ÅVC-verksamheten.

Arbetsgruppens förslag var att extra önskemål från enskild kommun om service som inte gagnar helheten ska finansieras av den enskilda kommunen.

Avseende öppethållande föreslås nedan gälla:

- En ny modern återvinningscentral bör hålla öppet minst 40 timmar per vecka för att ge en lägsta nivå på service och motivera den investeringskostnad som en ny ÅVC medför.
- Det bör finnas varaktigt underlag för i genomsnitt minst 20 besök per timme för att motivera öppethållande.
- Önskar en kommun ha extra öppet på tider som det inte bedöms finnas varaktigt tillräckligt kundunderlag på eller andra skäl som motiverar öppethållandet, ska merkostnaden ersättas av den enskilda kommunen.

Avseende lokalisering av ÅVC föreslås nedan gälla:

- Lokalisering bör ske på den plats som sammantaget är mest fördelaktig beaktat lokaliseringsutredning och ekonomiska faktorer.
- Om ägarkommun inte delar NSRs uppfattning om lokalisering av ÅVC ska ägarkommun ersätta eventuell merkostnad för placering på annan plats än den som pekats ut som mest lämpad.
- Beräkning av merkostnad sker av NSR och dokumentationen ska tydligt beskriva hur merkostnaden uppstår. Ekonomiska och tekniska delegationen ska lämna utlåtande avseende beräkningen.

Man avslutar också de uppdraget med att konstatera följande. Slutsatsen är dock att det är svårt att sätta dessa gränser då det viktiga är servicegraden som invånarna får, inte hur den uppnås. För invånare som bor i ett geografiskt område där en nära lokalisering av ÅVC sker på bekostnad av ett

kraftigt reducerat kundunderlag på ÅVC:n är det bättre att lösa servicen på annat sätt. Detta kan till exempel ske genom mobil ÅVC/kampanjinsamling vid lämpliga tidpunkter under året.

Bilaga 2 – Grov tidsplan

	Ansvar	2020	2021												2022			
		dec	Januari	februari	mars	april	maj	juni	juli	augusti	september	oktober	november	december	Q1	Q2	Q3	Q4
Godkänd förstudie	NSR/Båstads kommun																	
Leta lämplig plats för obemannad grönyta	Båstads kommun																	
Leta lämpliga ställplatser för Mobil Resurspunkt	Båstads kommun																	
Ekonomisk kalkyl mobil resurspunkt/obemannad grönyta	NSR																	
Konceptutveckling mobil reurspunkt, inkl kommunikation	NSR																	
Förslag på plats för obemannad grönyta + kostnadskalkyl	NSR och Båstads kommun																	
Ev tillståndsprocess/anmälan för grönytan	NSR																	
Ev bygglovsprocess/detaljplansprocess för grönytan	NSR																	
Upphandling av containers till resurspunkten	NSR																	
Projektering obemannad grönyta	NSR																	
Upphandling av utrustning till grönytan	NSR																	
Pilottest mobil resurspunkt	NSR																	
Mobil Resurspunkt lanseras	NSR																	
Obemannad grönyta invigs	NSR																	